

דברות קודש

מאת

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת תזריע מצודע

דב"ק חג הפסח תשפ"ג שעעל"ט

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

פרשת תזריע מצודע

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת
או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו
לנגע צרעת וגו' (ויקרא יג ב).

הכלי יקר חקר על איזה עון פרטי
באין הנגעין, ומביא רמז מפרשתן
כי הנגעין באין על ג' עברות. א' על
לשון הרע, שכן פירש"י (שם יד, ד)
למה קרבנו צפרים לפי שעושין
מעשה פטיט כו'. הב' הוא, על גסות
הרוח שנאמר ולקח למטהר עץ ארז
ואזוב, פירש"י (שם) שאם הגביה
עצמו כארז ישפיל עצמו כאזוב. הג'
הוא, על צרות העין שנאמר (שם יד,
לה) ובא אשר לו הבית ותנא דבי
רבי ישמעאל זה שייחד ביתו לו כו'
(ערכין טז).

וראיתי מהרה"ק רבי נפתלי
מראפשיץ זי"ע שכתב בספרו זרע
קודש, שבמילה צרעת מרומז ענין
הצרת עין, שצרעת הוא נוטריקון
צרת עי"ן. וזהו שאמרנו שהוא
מהדברים שאמרו חז"ל שנגעים
באים.

רש"י פירש הפסוק (שם יג, מו) בדד
ישב מחוץ למחנה מושבו: שלא יהיו
שאר טמאים יושבים עמו. ואמרו
רבתינו (ערכין טז.) מה נשתנה משאר
טמאים לישב בדד, הואיל והוא
הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו
ובין איש לרעהו אף הוא יבדל.

כ"ק אאזמו"ר זי"ע מבאר דברי
רש"י, דהנה העונש של צרעת הוא
מדה כנגד מדה על חטאו. ולפי זה
פירש כפל הלשון של בדד ישב מחוץ
למחנה מושבו, שיש בזה שתי דינים,
א. כנגד צרות עין, ב. כנגד לשון
הרע, שהענין של בדד ישב הוא על
החטא של צרות עין. שהענין של
צרות עין הוא שהוא מיצר כאשר
לשני טוב או שיש לו דבר טוב,
ואינו יכול לסבול שיש לאדם אחר
מה שאין לו, ועל כן מענישין אותו
'בדד ישב' מדה כנגד מדה, כי הוא
היה צר עין על מה שיש להשני
שאינו לו. ולכן אומרים לו בדד ישב
שצריך להיות מובדל גם מהדברים
שיש לו ולהיות בדד.

אברהם יהושע העשיל טווערסקי זצ"ל, שאמר שבדרך כלל אנשים אינם מרוצים מעצמם וקשה להם לחיות עם עצמם. וביאר ע"פ משל, אדם יושב לבד ברכבו, אזי הוא לא יכול לשבת שם לבד, אלא שצריך לשמוע משהו, וזה בגלל שהוא לא יכול לשבת לבד רק עם עצמו, כי הוא מרגיש רע כאשר הוא פוגש את עצמו ואת מהותו, והוא צריך משהו להסיח את דעתו מעצמו. והוא אמר בשיחה שאיזה רופא ציוה עליו לשבת כל יום חצי שעה לבד באמבטיה, והיה מאוד קשה לו, כי איך יוכל לשבת כל יום רק עם עצמו למשך זה הזמן.

כמו כן שמעתי פעם שיחה מהרה"ג רבי נח וינברג זצ"ל ראש ישיבת אש התורה, שאמר שפעם היה אדם שהיה עסוק מאוד ועבד קשה לפרנסתו, והחליט שהוא לוקח דרור לנפשו, והלך לים וישב לנוח על שפת הים בלי לעשות מאומה. אחרי דקות אחדות הוא כבר מחפש מה הוא יכול לעשות. עכ"פ באותה שיחה הוא רצה ללמד שאדם לעמל יולד, שאדם צריך תמיד לעשות משהו, ואי אפשר לו לא לעשות כלום. אבל כמו כן כפי מה שאמרנו אפשר גם לומר שחלק מהסיבה

ואח"כ התורה מוסיפה מחוץ למחנה מושבו וזה כנגד חטא לשון הרע. כי מי שמדבר לשון הרע אינו שולט על פיו לכן מדבר לא רק על אדם אחד אלא על הרבה אנשים. ולכן עונשו הוא מחוץ למחנה מושבו שאסור לו לחיות בתוך המחנה, אלא להרגיש החסרון שיש כשהוא מחוץ למחנה מבלי אנשים. יוצא מהאמור שגם עונש זה היא מדה כנגד מדה על חטאיו.

ונראה להוסיף נופך בביאור דברי כ"ק אא"ז מו"ר זי"ע, על פי הסיפור הידוע על יהודי שהגיע לרבו ותינה בפניו ששורה אצלו דחקות גדול מפאת קוצר המקום בדירתו. אמר לו הרבי להכניס פרה בתוך הבית. אחרי כמה ימים הגיע להרבי שעכשיו המצב יותר גרוע והדוחק איום ונורא, אמר לו הרבי עכשיו תוציא הפרה, ומיד הרגיש רחבות בבית. כמו כן החטא של צרות עין מגיע מפני שהוא לא מרגיש בנוח עם מצבו, לכן הוא מחפש מה יש אצל השני שאין לי. ועל כן אחרי שהוא ישב בדד וצריך להיות מובדל גם מהדברים שיש לו, אח"כ כשהוא חוזר לביתו הוא מלא הערכה ממה שיש לו.

עוד נראה לומר בזה הענין על פי מה ששמעתי פעם מהרה"צ רבי

הוא היה הוה ויהיה ומנהיג את הכל, ומאמין כי הקב"ה 'עשה לי כל צרכי', וכל מה שהוא צריך הקב"ה דואג בשבילו, ואין שום אחד בעולם שיכול לקחת ממנו ממה שמגיע לו, אז כשהוא בזה המדרגה ממילא אין לו צרות עין, גלל שהוא מרוצה ממצבו ואינו מחפש מה שיש להשני. וכן הוא אינו מרגיש שאחרים מפריעים לו, בגלל ששום אחד אינו יכול לקחת ממה שמגיע לי, וממילא אינו מדבר לשון הרע.

ויש להעמיס דברים אלו שזה כוונת האור החיים הק' בביאורו על הפסוק (ויקרא יג ג) ומראה הנגע עמוק מעור בשרו וגו'. שכתב שענין זה שעמוק מן העור יגיד סוד אומרו (תהלים לט) אך בצלם יתהלך איש, והוא מראה הבשר החי, וכשישלוט בחינת הרע באדם ירשום בבשר אדם הסתלקות זוהרת החיוני, ולזה יראה חסרון המראה ויהיה עמוק מהעור, ולזה דבר הכתוב בדרך זה עמוק מן העור.

והם הם הדברים שאמרנו שהלא הנגעים באים על האדם על עון לשון הרע וצרות עין, ושתי עבירות הללו באים ממה שיש לאדם חסרון באמונה, שאם היה מאמין לא היה

שאדם אינו יכול לשבת על שפת הים בלי לעשות כלום הרי שזה מגיע שהאדם אינו מרגיש בנוח עם עצמו, והוא צריך משהו להסיח את דעתו מעצמו.

וזה הענין של בדד ישב, שהרי כל הסיבה שיש לו צרות עין בא מחמת שהוא אינו מרוצה מעצמו, לכן הוא מחפש תמיד מה יש אצל השני שאין לו, ואחרי שהוא ישב בדד הוא ילמד לחיות לבד עם עצמו ולהרגיש נוח עם עצמו, ואז הוא כבר לא יחפש מה קורה אצל השני.

כמו כן יש לומר הענין של לשון הרע שהוא מדבר על אחרים, זה בא מחמת כי הוא חושב שכולם מפריעים לו בדרכו והאנשים מכשילים אותו שלא יצליח במעשיו ולכן הוא מדבר עליהם סרה, ואחרי שהוא יושב מחוץ למחנה מושבו, ורואה את הקושי שיש כאשר נמצאים לבד בלי חברים, הוא כבר מקבל הסתכלות אחרת, שהחברים באמת עוזרים ומסייעים לו בכדי שהוא יכול להגיע למטרתו.

ובאמת כי שתי החטאים אלו של לשון הרע וצרות עין מגיעים לאדם מחוסר האמונה בכורא כל עולמים, כי אם יאמין האדם באמת שהקב"ה

נכשל בעבירות אלו וכמו שביארנו. הסתלק מראה הבשר החי, הזוהר ולכן הנגע עמוק מעור בשרו להראות החיוני שמגיע לאדם מפאת היותו לו שבגלל חוסר האמונה שלו צלם אלקים.

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פר' תזריע מצורע תשפ"א

חג הפסח תשפ"ג

עריכת השוה"ט ליל שבת חזהמ"פ

שביום, עולה לד' שעות ומחצה, וששה פעמים ד' ומחצה כנגד כל אחד מימות החול עולה למנין כ"ז שעות, ואם מורידים ממנין קמ"ד שעות כ"ז שעות, נשארים קי"ז שעות, נמצא א"כ שבאלו השעות הרשעים נידונים בגיהנם, וכנגדם תיקן שלמה המלך ע"ה קי"ז פסוקי שיר השירים.

ולבן מתפללים תיכף בכניסת השבת 'אתה קדשת את יום השביעי לשמך', לרמוז שעכשיו בכל יום השבת יש להם לרשעים מנוחה מדינה של גיהנם, ולכן אינם נידונים אלא קי"ז שעות הנרמזים בראשי תיבות של אתה קדשת וכנ"ל.

עוד איתא בשם הגה"ק משאמלו"א, שספר שיר השירים שעליו איתא בחז"ל (ידים ג ה) שהוא קודש קודשים, נתקן להודות ולהלל להשי"ת על אשר גאלנו ממצרים ונתן לנו את התורה,

כתב הרמ"א (או"ח תצ ט) שבשבת חול המועד המנהג לומר שיר השירים, ובספר מעשה רוקח מביא שמנין פסוקיה עולה קי"ז.

ובביאור השייכות שבין שיר השירים למנין קי"ז ראיתי מביאים כוונה בשם חו"ז הרב משאמלו"א זי"ע, שאמר שהראשי תיבות של א'תה ק'דשת א'ת י'ום ה'שביעי - עולה למנין קי"ז, והוא כמנין הפסוקים שחיבר שלמה המלך ע"ה, ובזוה"ק (נח סב): איתא 'תלת זימנין ביומא רווחין לחיבי גיהנם, בכל פעם שעתא ופלגא, בשעה שישראל מתפללין ואומרים אמן יהא שמיה רבא, ולבתר תייבין לאשייהו'.

והנה יום השבת כולו הוא יום מנוחה מדינה של גיהנם של כ"ד שעות, ובששת ימות החול ישנם קמ"ד שעות, ואם מורידים מכל יום ג' פעמים שעה ומחצה כנגד כל אחד מהתפילות

שהזמן שהוא עומד ומתפלל בעולם הזה יעמוד לו לעתיד להינצל בשעות אלו מדינה של גיהנם, כמה היה מאריך בתפילה שעות רבות ועכ"פ ד' שעות ומחצה ביום כדברי הזוהר, והלוואי שהיינו מתפללים מנין שעות אלו ביום, וכמו כן לגבי שבת, שישנם אנשים שתיכף ביציאת השבת הם ממחרים לעישון וכדומה, ואינם מבינים שכמה שיאריכו בקדושת השבת יעמוד להם.

ובן בחול המועד, שביום טוב ידוע שהרשעים נחים מגיהנם, אבל בחוה"מ אפשר שאין להם מנוחה, אבל זה תלוי איך האדם מתנהג ומעביר את קדושת ימי חול המועד, שאם הוא מתנהג בהם כבקדושת יו"ט, אזי אפשר שיעמוד לו לעתיד שינצל בכל הימים האלו מדינה של גיהנם, אבל אם הוא מחללם כימות החול בטרדות הזמן והכליו, אזי דינם אצלו כבימות החול.

ויעזור השי"ת שנוכח ליום שכולו ארוך וליום שצדיקים יושבים ועמרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, בגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק כביאת גוא"צ בכ"א.

ובמצרים הגאולה היתה בין בגוף מה שעבדו את מצרים בחומר ובלבנים בעבודה קשה, ובין גאולה בנפש שיצאו לחירות משעבוד המחשבה.

ואיתא בסדר עולם שעיקר שעבוד מצרים היתה לאחר שנפטר לוי לאחר השבטים, ומנין שנים אלו היה קי"ז, והיינו שנרמז בפסוקי שיר השירים ענין גאולת הגוף משעבוד מצרים.

ובן כתב הבני יששכר (לחודש ניסן מאמר ה) בשם מרן החיד"א ז"ל שהתיבות ה'א ל'חמא ע'ניא ד'י א'כלו א'בהתנא ב'ארעא ד'מצרים - עולים למנין קי"ז, כמנין השנים שהיו אבותינו בשעבוד מצרים לאחר הסתלקותו של לוי.

ונראה להוסיף כמה שקוראין שיר השירים דווקא בשבת חול המועד פסח, שיש בה שילוב ב' בחינות של קי"ז, מה שהוא שבת וכנ"ל ומה שיש בה ענין הגאולה משעבוד מצרים שהיה קי"ז שנים.

והנה חשבתי בדברי הזוה"ק שהוכרנו מקודם, שאם היה האדם יודע

דעוא דרעוין שבת חוהמי"פ

הנה קודם ליום טוב עיינתי מקצת בחינות, מה ששבת בכלליות הוא זכר למעשה בראשית, ומה שהוא זכר ליציאת מצרים, וכן מזכירים בקידוש בכל ליל שבת.

הנה נשתנה עכשיו שמוזגין כוס שני קודם אכילה, אבל ברשב"ם הביא וז"ל: ורבינו קבל מרבו ר' יעקב בן יקר - וכן הבן שואל, כמו כן בנות צלפחד (במדבר כו), כלומר דין הוא שיהא שואל במוזגת כוס שני מה נשתנה.

ונזכרתי במה ששמעתי פעם מכ"ק מרן אאזמו"ר זי"ע שאמר בפסוק 'יעש כן אהרן' שנאמר בפרשת בהעלותך את הנרות (במדבר ח ג), וברש"י: להגיד שבחו שלה אהרן שלא שינה, וביאר שבמעשה בראשית מצינו לאחר כל בריאה שאמרה תורה 'יהי כן', ורק על בריאת האור לא אמרה 'יהי כן', אלא הכוונה שכל מעשי הבריאה נשארו כמו שבראם הקב"ה לעולם, אבל על האור איתא בחז"ל (הגיגה יב.) 'אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון, אדם צופה בו מסוף

וב"ק מרן אאזמו"ר זי"ע אמר בביאור מה שמזכירים ב' בחינות אלו בקידוש, שכן במזור (א"ח רעא) מביא בשם הרמב"ן (דברים ה, טו) וז"ל: כי בעבור היות יציאת מצרים מורה על אלוה קדמון מחדש חפץ ויכול, כאשר פירשתי בדבור הראשון, על כן אמר בכאן אם יעלה בלבך ספק על השבת המורה על החדוש והחפץ והיכולת, תזכור מה שראו עיניך ביציאת מצרים, שהיא לך לראיה ולזכר, הנה השבת זכר ליציאת מצרים, ויציאת מצרים זכר לשבת כי יזכרו בו ויאמרו השם הוא מחדש בכל אותות ומופתים ועושה בכל כרצונו, כי הוא אשר ברא הכל במעשה בראשית, ע"כ.

ולפי דברים אלו נראה א"כ השייכות שבין מעשה בראשית ליציאת מצרים, והזכר לבחינות אלו נעשים ביותר בשבת חול המועד פסח.

העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגזו מהן, שנאמר וימנע מרשעים אורם, ולמי גזו, לצדיקים לעתיד לבא, שנאמר וירא אלוקים את האור כי טוב, וכיון שנשתנו מבריאתם לכן לא נאמר בהם 'ויהי כן'.

והנה אהרן הכהן בשעה שהדליק את נרות המנורה, בגודל קדושתו הוריד מאור שנברא בשעת בריאת העולם, והואיל שגרם שלא תשתנה האור מבריאתה ותגזו, אלא נשתמש בה להדלקת המנורה, לכן נאמר בו 'ויעש כן' היינו שפעל שתאמר בה באור הענין 'ויהי כן' לאחר שאינה גנוזה.

עוד הוסיף שזה הביאור בפסוק (תהלים א, ד) 'לא כן הרשעים וגו', היינו שהרשעים בגודל מעשיהם הרעים גורמים שתגזו האור לעתיד לבוא, ומבטלים ממנה ענין 'ויהי כן'.

והנה לפי מה שראינו לעיל בדברי הרמב"ן שענין בריאת העולם

ויציאת מצרים שייכים זה לזה, יוצא שענין סיפור יציאת מצרים כליל פסח בדרך של שאלה ותשובה ענינה גם לסיפור בבריאת העולם, וזה ביאור המשנה 'וכ"ן הבן שואל', היינו שיבארו לו בטוב טעם את ענינה של בריאת העולם בששת ימי המעשה, שיש בה יסוד גדול לאמונת בני ישראל, שזה תכלית ליל הסדר להשריש בלבבותנו אמונה פשוטה בבורא העולם, וענין זה הזכרתי בתחילת ליל הסדר.

ובסוף ליל הסדר כשהגענו לומר 'חסל סידור פסח', ושם 'כאשר זכינו לסדר אותו כ"ן נזכה לעשותו', היינו שענין האמונה שהרחבנו בה בכל ליל הסדר בסיפור בריאת העולם ויציאת מצרים, שיש בבריאה ענין כ"ן, יעמוד לנו לכל השנה להתחזק כסדרה באמונת אומן.

וזהו יסוד הענין של היום טוב פסח להתחזק באמונה כמו שעשה לנו ניסים ונפלאות במצרים, וכן יש לנו להאמין שירבה לנו ניסים ויגאלנו בקרוב, ויעזור השי"ת שנוכח לביאת גוא"צ בב"א.

עריכת השוה"ט ליל שביעי של פסח

ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים
(יד, כט)

הנועם אלימלך (ליקוטי שושנה) כתב,
דהנה ישראל בשעת קריעת
ים סוף ראו נפלאותיו יתברך שמו
ורוממותו וגדולתו, ויש צדיקים
שהולכים תמיד בדכיות ולכם תמיד
ברוממות אל ובגדולתו אף שלא בשעת
קריעת ים סוף, שגם ביבשה רואין
נפלאותיו איך הם עד אין קץ וערך
בכל דבר ודבר הנמצא בעולם, והו
הפירוש ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך
הים, פירוש שביבשה הלכו בזה
הרוממות אל כמו בים, והו הפך ים
ליבשה, שהצדיק הנסים והנפלאות
הנראין בים הוא רואה ביבשה, לאשר
הולך תמיד ברוממות אל וגדולתו
יתברך שמו, עכ"ל"ק.

ושמעתי קודם פסח מיהודי בשם
הרב זכריה דוד וולם
שליט"א שהגיע אלי למכור את המצו,
וסיפר לי על אביו הרה"ח רבי אהרן
הי"ו, ששנים רבות היה צריך לעבור
צנתור על הלב בכל שנה מחדש, והיה
לו רופא מומחה במינו שהיה מבצע
לו תדיר את הצנתור, עד שבשנה
אחת הגיע לבית החולים ואותו הרופא

לא היה נוכח, ורק היה שם רופא
מבני ישמעאל, והרב אהרן התמרמר
על מה שצריך להשליך את יתבו על
רופא שכנראה אינו מומחה ובקי גדול,
ונשא תפילה בלבו להקב"ה שירפאהו
ויתן סייעתא דשמיא לרופא המצנתר,
ומאו ויהי לפלא ושוב לא היה צריך
עוד לעבור את הצנתור השנתי.

ורואים מזה את גודל הענין שבזמן
שהאדם בוטח בכשר ודם
אין ישועתו שלימה, ורק כשבא להכרה
שהקב"ה הוא המרפא חולים וכל
העולם תלו ועומד ברצונו, אזי ישועתו
קרובה לבוא בשלימות.

והנה יום שביעי של פסח מסוגל
לישועות רבות, כמו שאמרו
חז"ל (פסחים קיח). קשין מזונותיו של
אדם כקריעת ים סוף, וכן אמרו (סוטה
ב). וקשין לזווג כקריעת ים סוף, וחובה
על האדם לדעת לכוון על חבריו
וידידיו.

ושמעתי בשם הרב מרדכי שפירא
שליט"א המכהן כרב
במיאמי והנני מכיר, שסיפר לאחרונה
על אברך שבא להבחן על לימודו ולקבל
היתר הוראה אצל הגאון רבי יוחנן

הבחור, ועלה בדעתו שאם ינהג כמו שנהג אזי ידברו כולם מזה, ונמצא אותו הבחור ניצל מבוינות, ומאז אותו המעשה החל הבחור הלז להתעלות ביותר בתורה וביראת שמים, עד כי גדל מאוד במעלות נוראות בסייעתא דשמיא.

התפארת שלמה (ויחי) כתב, שאצל משה רבינו ע"ה כתוב (שמות ב יא) ויגדל משה ויצא אל אחיו, פי' שזה היה גדולתו מה שהיה מצטער בצרת ישראל וכולם היו כאחיו ממש, עי"ז בא לו הגדולה להיות מנהיג הדור ומשפיע, כי כן עיקר העבודת של בני ישראל להיות בבחינת הערכות כל אחד בעד חבירו, כמו שאומרים משרתיו שואלים זה לזה, פי' הם המשרתים ההולכים בדרך הישר בעבודת ה' ב"ה, כאשר הם שואלים ומבקשים זה בעד זה ומצפים לטובת זולתו, וזה מש"כ (שיר השירים ב ד) השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראך נאוה, פי' אם קול תפלתך הוא בכחי' ערב בחבירו כנ"ל, עי"ז מראך נאוה להתקבל תפלתך ברצון למעלה, עכ"ל"ק.

וזה עיקר העבודה המוטלת על האדם שבזמן המסוגל לישועות לא יחשוב רק על עצמו, אלא יחשוב מה

וואזנר שלימ"א רב דקהילת סקווירא במונטריאל בעמח"ס שו"ת חיי הלוי, והאברך הלז ענה תשובות נפלאות ביותר, עד שהגרי' נשתומם מגודל בקיאותו כי רבה, ולרבות מידותיו הנעימות בענווה יתרה, וכל כך נתפעל עד שביקש לדבר עם אביו של האברך.

וכשהשיגו שאל את האב מה עשה לזכות לכן חשוב כזה, והאב השיבו שאין בדעתו על איזה פעולה מיוחדת שעשה, אלא שבזיכרונו מונח שפעם בהיות בנו בחור כישיבה, היה פעם ביום שני בתפילת שחרית בזמן קריאת התורה, וקראו לבחור הנ"ל להגבהת הספר תורה, והבחור ניגש ועשה הגבהה הפוכה כדרך שעושים בשמחת תורה, והתחילו כל הבחורים לצחק בקול רם, ולאחר סיום התפילה קרא ראש הישיבה לבחור לחדרו שבישיבה וזעף בו על המעשה הקונדס שעשה ברכים ושאל אותו לפשר אותו המעשה.

ענה הבחור לראש הישיבה שבעלייה שקדמה להגבהה עלה לתורה בחור שגמגם באופן נורא, והוא חשש שמא יצחקו וידברו כולם מגמגום הבחור ויתבייש הבחור המגמגם, לכן חשב מה יכול הוא לעשות בשביל שידברו כולם מדבר אחר ולא מגמגום

מה שלא ראה יחוקאל בן בוזי, כך נזכה לראות באלוקותו יתברך, ושנוכה לגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

חסר לחבריו וזכה לישועות נפלאות בכל הענינים, ויעזור השי"ת לכל בני ישראל בכל הענינים, וכשם שבקריעת הים ראתה שפחה על הים

באגלייטען דער יו"ט שיבעי של פסח

ובשבת בקידוש אומרים הנוסח 'ורצה בנו', וכן בתפילות השבת אומרים 'רצה והחליצנו', וכל אלו מורים כדלעיל על מה שהשי"ת מרוצה מבני ישראל, הקדושת לוי (ליקטים לאבות) מביא בשם רבו הקדוש המגיד ממעזריטש זי"ע לבאר מאמר הז"ל (ב"ב י.) 'בזמן שעושין רצונו של מקום', היינו שהם במדרגה גדולה שהם עושין רצון חדש בהבורא ברוך הוא, אזי נקראו 'בנים' למקום.

ומסופר על החסיד רבי שמואל שפירא זצ"ל שהיה עומד במירון במערת רשב"י למשך שעות וזוכה בבכיות 'ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים', וזוהי עיקר העבודה להתפלל ולהפציר בבורא העולמים שלא יסיר את אהבתו שהיתה בו בנו מאז ומקדם, ובחינה זו התגלתה ביציאת מצרים בבחינת אב לבן.

הנה הסימן האחרון כליל הסדר הנו 'נרצה', שיהיו מעשינו שכליל פסח מרוצים לפני אדון העולם, ואם כך כליל הסדר, על אחת כמה וכמה כשאנו נמצאים לקראת סוף יום טוב פסח שאנו מבקשים שיתרצה הקב"ה במעשינו בשבעת ימי היו"ט שעברו עלינו.

החובת הלככות (שער הביטחון ד) כתב, ורצון הבורא שורש הגמול, היינו שתשלום השכר על מעשינו בעוה"ז הוא עצם הקירבה לדעת שהשי"ת חפץ בנו ומרוצה במעשינו, וכמו אהבה שבין אב לבן.

והנה במצרים נקראו בני ישראל בנים למקום כענין 'בני בכורי ישראל' (שמות ד כב), ולכן מזכירים דווקא כליל הסדר ענין 'נרצה' המורה על שהשי"ת מרוצה במעשינו כאב המרוצה ממעשי בנו.

ובמו בן אנו מבקשים שמדרגה זו של אהבה שזכינו לה במשך יום טוב זו, אל תסיר ממנו לעולמים.

חתני היקר הרה"צ רבי מנחם רויזמן שליט"א סיפר לי מעשה מהרה"ק יהושע מפודיסוב זי"ע שהיה נכדו של הרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע, שבא אליו אדם אחד ושאלו הרה"ק לשמו, ענה לו ששמו מנשה פסח, ענה הרה"ק, 'מנשה פסח אינו שם', כך כמה פעמים, ופעם ברצונו לקוראו לעלות לתורה אמר יעמוד זכרי' פסח, והסביר שהשם מנשה רומז לשכחה ואבדון כענין 'כי נשני אלוקים את כל עמלי' (בראשית מא, נא), והיעלה על הדעת שיאבד האדם את השפעות היו"ט פסח.

וידוע מספרים הק' שפסח רומז לגאולת הדעת לאחר

שבמצרים היתה הדעת בגלות, ורמז לזה מה שתיכף במוצאי היו"ט הראשון צריכים לזכור בשמונה עשרה ד' הזכרות, 'מוריד הטל' 'ברכינו-ותן ברכה' 'אתה חוננתנו' 'עלה ויבוא', ואיך יזכור האדם בלא שישכח, אלא לאחר שנגאל בחינת הדעת שוב יכול האדם לזכור גם ד' הזכרות.

ויעזור השי"ת שנזכה להשריש בתוכנו את השפעות היום טוב פסח, וכנוסח שאמרנו במוסף, והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך לחיים טובים ולשלום לשמחה ולששון כאשר רצית ואמרת לברכנו וכו', היינו כאשר רצית בליל הסדר שהיה השי"ת מרוצה אז במעשינו, והיינו מבקשים 'ואמרת לברכנו', מלשון 'הברכה' להבריד ולהמשיך ישועות בכל מעשי ידינו, ושנזכה לגאולה השלימה ולבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

שב"ק פרשת שמיני תשפ"ג

קידושא רבא בצפרא דשבתא

חסידים ואנשי מעשה מהדרים בענין של חמץ שעבר עליו הפסח, ולא רוצים לסמוך על חמץ שנמכר לגוי, ומקפידים לאכול חמץ שנאפה או שנמחן אחר הפסח דייקא.

מנהג ישראל לנקב החלות בשבת זו שלאחר פסח במפתח וכן עושים על החלה צורת מפתח וקורין לזה 'שליסל חלה', מנהג זה כבר מובא בספר הק' אוהב ישראל ומביא שם טעם לזה, דבעת שאכלו ישראל מן המן, אזי מהקרבת העומר ואילך לא אכלו עוד מן המן, כמו שכתוב (יהושע ה יא) 'ויאכלו ממחרת הפסח מעבור הארץ', ואמרינן בגמרא (קדושין ל"ז): ממחרת הפסח אכול עד השתא לא אכול, ומאז התחילו לאכול מתבואת הארץ והיו ישראל צריכין לפרנסה כי עד עתה היה להם המן. וזה ידוע שלכל דבר יש שער כמו שאנחנו מתפללין שיפתח לנו השי"ת שערי

זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ (ויקרא יא ב). ומפרש רש"י (שם), זאת החיה - לשון חיים, לפי שישאל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הבדילים מן הטומאה וגזר עליהם מצות, ולאומות העולם לא אסר כלום. משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים, אחד לחיים ואחד למיתה, אמר לזה של חיים, זה תאכל וזה לא תאכל, ולשאינו לחיים אמר כל דבעי הבו ליה. כך עובדי כוכבים שאינן לחיי העוה"ב, כתיב בהם (בראשית ט ג) 'כירק עשב נתתי לכם את כל', אבל ישראל שהם לחיי העולם הבא, 'זאת הבהמה אשר תאכלו'.

מה מתאימים דברים אלו שאנו קורים פרשה זו בתקופה של אחרי פסח בעת שאנו מוגבלים בענין האכילה, שהגם שכבר עבר עלינו החג הפסח וכבר מותרים אנחנו לאכול חמץ, אמנם

פרנסה, ומוזה נשתרלב המנהג להיות עושין צורת מפתח על החלות לרמוז שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה.

ונראה לומר עוד טעם בדבר על פי מה שאמרו חז"ל (תענית ב.) ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח ואלו הן, מפתח של גשמים ומפתח של חיה ומפתח של תחיית המתים, מפתח של גשמים דכתיב (דברים כח יב) 'יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו, מפתח של חיה מנין, דכתיב (בראשית ל כב) ויזכור אלוקים את רחל וישמע אליה אלוקים ויפתח את רחמה, מפתח של תחיית המתים מנין, דכתיב (יהוקאל לו יג) וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם, במערבא אמרי אף מפתח של פרנסה, דכתיב (תהילים קמא טז) פותח את ירך וגו' ומסיק בגמרא שם שגשמים היינו פרנסה. ובמזור (או"ח קד) איתא שסימנך מפתח, מ - מטר, פ - פרנסה, ת - תחיית המתים, ח - חיה יולדת.

ונראה שיש קשר בג' ענינים אלו לחג הפסח, כי עניני הגשם והפרנסה הלא אמרו חז"ל (ר"ה טו.) בפסח נידונין על התבואה, שדנין אם יהיו גשמים שהתבואה תגדל כראוי ויהיה פרנסה.

והענין של חיה, הנה בספרים הק' מדמים הענין של יציאת מצרים וספירת העומר והכנה לקבלת התורה לענין הולדת הולד, ובהולדת הולד אמרו חז"ל (גדה ל:) תינוק במעי אמו מלאך מלמדו כל התורה כולה, יצא לאויר העולם סוטר על פיו ומשכיחו. וכבר תמהו רבים מה תועלת ותוחלת יש בתלמוד שסופו להשכח לגמרי, אלא דאילולי התורה שלמד במעי אמו טרם צאתו לאויר העולם לא היה אדם זוכה לכתרה של תורה (נועם אלימלך פר' חיי שרה, חכמת בצלאל בשם הגאון מווילנא). כן אפשר לומר שהקב"ה ביציאת מצרים העלה אותנו לדרגא גבוהה מאוד, ואח"כ נשתכח מהם דרגא זו כדי שיעברו בעצמם לכווא לקבלת התורה.

והענין של תחית המתים, הנה אמרו חז"ל (גדרים סד:) שמצורע חשוב כמת, ובני ישראל בהיותם במצרים היו משוקעים כמ"ט שערי טומאה, בבחינת מת, וההעלאה ממצרים היתה בחינה של תחית המתים, ולכן קורים בהפטרה של שבת חול המועד פסח בענין תחית המתים ומוזכר שם הפסוק 'וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם'.

ולפי זה מובן למה אנו נוהגין לעשות צורת מפתח על החלות דייקא,

שחיה הוא לשון חיים, לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך כתוב פסוק זה כהקדמה לפרשה של כשרות המאכלים, ולבחינה זו של חיים זכו בני ישראל ביציאת מצרים, ולכן בשבת זו אנו עושים צורת מפתח על הלחם.

אחרי חג הפסח שהתחזקנו בענין האמונה בהקב"ה, אנו עושים צורת מפתח המרמז על הפרנסה כדאמרן לומר לאדם שצריכים לדעת שמפתח הזה הוא בידו של הקב"ה כדאמרן, ומה שאנו עושים אין זה רק השתדלות.

יעזור השי"ת שנוכה להתקדש בענין האכילה, ושנתחזק באמונה ובטחון להאמין שהפרנסה הוא בידו של הקב"ה ובקרוב נוכה לביאת גוא"צ בב"א.

דלפי הטעם הא' שהמפתח רומז על גשמים ופרנסה, עושים אותו על הלחם כמו שאמרו בפסח נידונין על התבואה, ובאמת שהיו צריכים לעשות צורת מפתח על המצות בפסח, אבל אנו לא נוהגין לעשות צורות על המצות, ולכן עושים אותה על החלות מיד אחרי פסח.

גם לפי הטעם הב' שהמפתח רומז על הענין של חיה יולדת, וקשור לענין ספירת העומר כדאמרן, הרי שספירה זו אנו סופרים מזמן הקרבת העומר שהעומר הרי מתיר את התבואה החדשה, ומובן לפי זה הקשר של המפתח על החלה.

ולפי הטעם הג' שהמפתח רומז על תחית המתים, יש לומר שהענין קשור לאכילה וזה לפי דברי רש"י בפרשתן על הפסוק 'זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ'

דעזא דדעזין

נמצאים אנו בימי העומר שהוא בחינה של ימי מילואים כדוגמת ימי מילואים למשכן, ימים אלו

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקניני ישראל (ויקרא ט א). ומפרש רש"י (שם), שמיני למילואים.

מרה. וילונו העם על משה לאמר מה נשתה. ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלוך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך.

וצריכים להבין מה ענינה של סיום הפרשה 'כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', לפרשה של מרה. ובתרגום יונתן (שם) מבאר שהעץ שבה נתרפא המים במרה הוא עץ מר ששמה הרדופני.

והנה סיפר פעם הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע (שיומא דהילולא דיליה חל הערב במוצ"ש כ"ה ניסן) אודות עם הארץ אחד, שבעת אמירת ההגדה בליל הסדר אמר 'יכול מראש חודש תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא, יכול מבעוד יום, ת"ל בעבור זה, בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מוחתנים לפניך', במקום להגיד 'מצה ומרור מונחים לפניך', והאדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל ביאור בזה (הגדה בית צדיקים), על פי דברי הזוהר הק' (שמות בא לו).

הם ימי מלואים לקבלת התורה. בהמשך הפרשה כתיב (שם פסוק ו) 'ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', וכמו אז בימי המלואים, מוטל עלינו לדעת את המעשה אשר יעשו, שעל ידו נזכה ל'ירא אליכם כבוד ה'' בקבלת התורה.

הנה השבת הזה קורין אותה 'שבת געלע מצות', ובחידושי הרי"ם כתב טעם על זה, שידוע שביום ד' היה קריעת ים סוף, וממילא ביום השבת היו המים ירוקים שבאו למרה, וידוע שיסוד המרה הוא ירוק. וכן ראיתי במנהגי קמארנא שהיו אוכלים בשבת זו מצות מטוגנות בביצים, זכר למים הירוקים.

ובאמת בשנה זו חל יום זה באותה קביעות שהיה ביציאת מצרים, שהגיעו למרה בשבת קודש. אמנם צריכים להבין מה הקשר בין המצות למים הירוקים, ולפי הטעם שעושים זכר לאותם המים, היו צריכים לשתות מים ירוקים. ולהבין ענין זו התבוננתי בפרשה של מרה, ושם כתיב (שמות טו כב-כו) ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים. ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה

במרה היה כמדת גבורה שבגבורה, והנס של מרה היתה גם בבחינה זו, שהיה ענין של שתי גבורות, המים שהיו מרים, והעץ שבהם נתרפא המים, עץ מר שנקרא הרדופני כדאיתא בתרגום יונתן.

וחישבתי שהגימטריא של 'שבגבורה' הוא כמספר 'מרור חסד', וזה מרמז על הענין גבורה שבגבורה ועל הענין של מצה ומרור כדאמרן.

ולפי דברים אלו מובן ההמשך של הפרשה, 'כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', דקאי על הענין של נגוף ורפוא כדאמרן.

הכלי יקר מבאר הפסוק וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים. מדה כנגד מדה לפי שעסקו בביות הים יותר מהראוי, ומאז היו בלתי ראויים לקבל התורה שנמשלה למים, על כן נענשו במה שלא מצאו מים, וזהו מה שאמרו חז"ל (ב"ק פב.) דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנאמר (ישעיה נה א) 'הוי כל צמא לכו למים', כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו, עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין בשבת ומפסיקין

שהמכות שבאו על מצרים היו בבחינת נגוף ורפוא (ישעיה יט כב), נגוף למצרים ורפוא לישראל, והיינו שלא באו המכות על המצרים מצד מדת הדין, והנסים לישראל ממדת הרחמים, כאילו הם שני דברים נפרדים, אלא אף המכות שבאו על המצרים באו על ידי שם הוי"ה ב"ה, מצד מדת הרחמים לטובת ישראל. ועל זה נאמר (שמות טו ו) ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. וכמו שמפרש רש"י (שם), שאותה ימין עצמה תרעץ אויב.

והנה מצה רומז למדת הרחמים, כידוע מספרים הק'. ומרור מורה למדת הדין, כמו שכתבו המקובלים ש'מרור' עם הכולל עולה בגימטריא 'גבורה דגבורה'. ובוה יש לומר כוונה בטעות הנ"ל, 'בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מחותנים לפניך', היינו שבין המצה הרומז לחסדים, ובין המרור הרומז לדינים ומכות, כולם אחד היו, כשני מחותנים המאחדים את היוצאים מהם כאחד, כי על ידי מעשה חסד אחד נעשה רחמים לזה וגבורה לזה, לטובת ישראל.

הנה המדות של הספירה של היום הוא גבורה שבגבורה, וכך היה במרה שהיום של הספירה שאירע הנס

באחד בשבת וקורין בשני ומפסיקין שלישי ורביעי וקורין בחמישי ומפסיקין ערב שבת כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה, ובלי ספק שלא כווננו לומר שחסרון מים זה היינו התורה, דא"כ מה יעשו בהשלכת עין אל המים, אלא שרצו לומר לפי שע"י שהיו עסוקים בבזה ולא מהרו לילך אל המדבר מקום קבלת התורה, על כן נענשו שלא מצאו סתם מים, כי כבר אמר להם הקב"ה תעבדון את האלוקים על ההר הזה, דהיינו קבלת התורה, והם היו עסוקים בבזות הים ולא אמרו נלכה ונרוצה לקבל התורה, על כן נענשו בחסרון המים.

עוד מבאר הכלי יקר שהקרה ה' לפניהם ענין מי מרה לחזור ולעשות בהם נסיון אם יהיו ראויין לקבלת התורה, כי כבר נחלקו חז"ל (מכילתא בשלח א) במה שנאמר ויורהו ה' עין, וי"א שהיה זית, וי"א שהיה ערבה, וי"א הרדופני, וכיארור הענין שהתורה תחילתה מרה ונקראת תושיה שמתשת כחו של אדם, וחז"ל אמרו (דברים רבה ז) למה נמשלה התורה לזית מה זית זה תחילתו מר וסופו מתוק אף דברי תורה כן, והמצות ג"כ לאו ליהנות נתנו, וכמו שנאמר (שמות יב ג) ותגיד לבני ישראל דברים קשים כגידין, כי חולי הנפש כמו חולי הגוף כי כמו

שרוב חולי הגוף דרכם להתרפאות ע"י לקיחת עשבים מרים, ואם אין החולה מאמין אל הרופא ימאן לקבלם, כך בחולי הנפשות שהיו חולים ע"י קניית אמונות רעות שקנו במצרים, רצה הקב"ה לרפאותם ע"י קבלת התורה שנמשלה לזית, כי ראשיתה מרה כזית, ויש לחוש פן ואולי יהרהרו ישראל בלבם לאמר איך יתכן לרפאות דבר מר בדבר מר, על כן הביאם ה' לידי נסיון והקרה לפניהם ענין מי מרה שנמתקו בדבר מר, ובזה נסה אותם האלוקים אם יאמינו שבכח אלוקי עשה משה את הדבר הזה, או יאמינו גם כן שע"י התורה יומתק מרירות הנפש, ואם יאמרו שבכח איזו לחש עשה הדבר הזה לא יהיו ראויין לקבל התורה, לכך נאמר ויורהו ה' עין, והיה לו לומר ויראהו אלא ויורהו היינו שלמדו דרך התורה, וצוה לו לקחת עין להיות דוגמא ומשל אל התורה שנקראת עין חיים, ולמ"ד שהיה זית אתי שפיר למשל על דברי תורה שתחילתה מרה, כזית זה שתחילתו מר וסופו מתוק, ועל זה נאמר שם שם לו חוק ומשפט ושם נסהו, ונסיון זה הוא אם יהיו ראויים לקבלת התורה.

האור החיים הק' כתב שכאן במרה רמז הכתוב ד' מצות, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, כנגד ללמוד

רעות הוא רק ע"י התחזקות בלימוד התורה, וכמו שכתב האור החיים הק' שיהיה עסק התורה בחשק גדול.

הנה ימי הספירה הם בחינה של ימי המלואים כדאמרן, ועל זה נאמר 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', מזה הוא המעשה אשר יעשון כדי לזכות לקבלת התורה שהוא בחינה של 'וירא אליכם כבוד ה', והדרך הנכונה להכין את עצמינו לקבלת התורה, הוא ע"י לימוד ועסק התורה בחשק גדול.

יעזור השי"ת שנוכה לרפואת את נפשינו מכל הדעות הכוזבות ולזכות להיות ממקבלי התורה, עדי נוכה לביאת גוא"צ בב"א.

אמר אם שמוע תשמע בקול ה' זו תלמוד תורה, וכפל השמיעה לרמוז להם שיהיה עסק התורה בחשק גדול, שהגם שעודנו לומד, יתאוה ללמוד עוד, וזה יגיד שאינו שבע וקץ בלימודו. וכנגד ללמד אמר והישר בעיניו תעשה על דרך אומרם ז"ל (גדרים לו.) מה אני בחנם אף אתה בחנם, ושיעור הדברים הוא על זה הדרך והישר בעיניו יתברך לעשות הוא עם ברואיו שנתן להם התורה בחנם תעשה גם כן אתה, וכנגד מצות עשה אמר והאזנת למצותי, וכנגד מצות לא תעשה אמר ושמרת כל חוקיו לשון שמירה הצודקת על לא תעשה.

הרי אנו רואים שהדרך להגיע לרפואת הנפש מדעות הכוזבות ואמונות

שמחת הבר מצוה

לבן ידידינו הרה"ג רבי משה גרשון קליין שליט"א

יום ראשון כ"ה ניסן תשפ"ג

הנה תפילין הוא אות שנאמר (שמות יג ט) 'והיה לך לאות על ירך'. ואם נתבונן מה מהותו של האות של תפילין, יש ללמוד זה ממה שנפסק בשלחן ערוך (או"ח לא א) שבשבת ויום

שמו של בחור הבר מצוה הוא ברוך, וב"ק אאזמו"ר זי"ע היה רגיל לומר שברוך הוא ענין של בריכה שהוא המשכה, ובשמחה זו יש לומר שהוא המשכה מחג הפסח.

בארץ מצרים', והוקשו כל מועדי ה' בפרשת אמור.

ובשלחן ערוך (לא ב) כתב שבחול המועד אסור גם כן להניח תפילין מהטעם הזה בעצמו שימי חול המועד גם הם אות, והרמ"א (שם) כתב שיש אומרים שחול המועד חייב בתפילין, ולמעשה כהיום נוהגים רוב רובו של החסידים, ובארץ ישראל גם האשכנזים כדעת המחבר, שאין מניחין תפילין בחול המועד.

והמשנה ברורה (שם ו) מבאר הטעם שחול המועד נקרא אות, שבחול המועד פסח אוכלים מצה ובחול המועד סוכות יושבים בסוכה, והרמ"א סבר דכיון שמוותרין בעשיית מלאכה מן התורה ליכא אות.

ידוע הסיפור עם הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע שהגיע פעם לשבות אצל הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, והר"ר אלימלך כיבד אותו בעריכת השולחן כליל שבת להגיד דברי תורה, פתח רבי משה לייב ואמר כתיב בתורה 'והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם וראיתי את הדם ופסחתי עלכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכותי בארץ מצרים'. ומפרש רש"י (שם) וראיתי את

טוב אסור להניח תפילין מפני שהם עצמם אות ואם מניחים בהם אות אחר היה זלזול לאות שלהם. ומבאר המשנה ברורה (שם ג) ששבת הוא אות בין הקב"ה ובין ישראל שנאמר (שמות לא טז-יז) 'ושמרו בני ישראל את השבת וגו', ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם. הרי אנו רואים שענינו של אות הוא הקשר מיוחד בין הקב"ה ובני ישראל.

מסופר על יהודי - שבתקופות שהיו נסיונות גדולים בענין שמירת שבת בארה"ב שמי שלא הגיע לעבודתו בשבת פטרו אותו מעבודתו, ואותו יהודי היה נוהג להניח תפילין בשבת, וכשראה אותו חברו העיר לו הלא אסור להניח תפילין בשבת, ענהו שהטעם שלא מניחים תפילין בשבת הוא מפני שלא לזלזל באות של שבת, והיות ור"ל אני לא זוכה לשמור שבת לכן אני נוהג להניח תפילין, כדי שיהיה לי עכ"פ האות של תפילין.

המשנה ברורה (שם) מבאר דיום טוב ג"כ מיקרי אות, דבפסח מצרים כתיב (שמות יב ג) 'והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם וראיתי את הדם ופסחתי עלכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכותי

עצומה על השולחן של הרבי ר' אלימלך, ואמר בקול 'דא וואוינט א יוד' (פה גר יהודי), כשכוונתו על הבית של הרבי ר' אלימלך זי"ע.

כמו כן נוכל לומר לפי דרכינו שכשיהודי מניח תפילין כביכול הקב"ה רוקד שיש עוד עבד ה', וכשבחור הבר מצוה ידע שכל פעם שמניח תפילין כביכול הקב"ה רוקד, אז ההנחת תפילין תהיה באופן אחר.

יעזור השי"ת שבחור הבר מצוה יעלה מעלה מעלה על במתי התורה והחסידות לגדול בתורה ויראת שמים, להיות עבד ה' אמיתי, ויה"ר שירווי החורים ומשפחתם לראות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת ותענוג דקדושה, עדי נוכח לכיאת גוא"צ בב"א.

הדם - הכל גלוי לפניו, אלא אמר הקב"ה נותן אני את עיני לראות שאתם עסוקים במצותי, ופוסח אני עליכם. ופסחתי - וחמלתי, ודומה לו פסוח והמליט (ישעיה לא ה), ואני אומר, כל פסיחה לשון דלוג וקפיצה, ופסחתי, מדרג היה מבתי ישראל לבתי מצרים, שהיו שרונים זה בתוך זה.

ואמר רבי משה לייב סאסובער דלפי פירושו של רש"י היה צריך להיות כתוב בפסוק 'ופסחתי מעליכם', למה כתוב 'ופסחתי עליכם', אלא הכונה היא שכשראה הקב"ה שיש בית יהודי שמקיימים מצוות ה' התחיל לרקוד על הבית מרוב שמחה, כמ"ש רש"י שפסחתי הוא לשון דילוג וקפיצה. או אז קם רבי משה לייב סאסובער מעל מקומו והתחיל לרקוד בהתלהבות

שמחת הבר מצוה לבן ידידנו הר"ד מרדכי לזין הי"ו

יום שלישי אור לכ"ח ניסן תשפ"ג

היום בלילה חל היו"ד של הגאון רבי משה הלברשטאם זצ"ל, שכולנו זוכרים את גודל הקירבה שהיתה לסב חתן הבר מצוה הרב משה פלומנבוים שליט"א אצל רבי משה זצ"ל, והנה דברי התורה האחרונים שרכי משה

התאספנו לרגל שמחת הבר מצוה של הבחור לוי יצחק ני"ו, בנו של ידידי הר"ר מרדכי געציל לזין הי"ו, ונכדם של הסבים החשובים הר"ר משה לזין הי"ו והרב משה הלוי פלומנבוים הי"ו.

מצוה, הוא מתחיל להתבונן על תכלית החיים בעולם הזה.

והשבוע שמעתי סיפור על הנגיד מגדולי תומכי התורה הרב משה רייכמאן ז"ל ממדינת טורונטו, שפעם חזר בנו מהתלמוד תורה וסיפר לאביו שילד בחיידר פגע בו, אמר לו אביו, 'הנך מספיק גדול בשביל להיות קמץ', ונתכוון לומר לו שלפעמים אדם חלש אזי הוא נפגע ונחלש מכל דיבור של אחר, אבל אדם גדול וחזק יש לו את האפשרות להתחזק כנגד פגעים, ובחינה זאת יש לו לבחור לקבל כבר המצוה, להחשיב את עצמו בעיניו שהוא גדול דיו להיות חזק ואמיץ, וכיותר שהוא מכיר בכך שעדיין יכול הוא לגדול מעלה מעלה.

ובני ישראל במצרים היו שקועים במ"ט שערי טומאה, והתעלו עד לג' שערי בינה, ושער החמישים הוא 'תכלית הידיעה שנדע אשר לא נדעך', היינו להבין ולהשכיל שעדיין יכול להתגדל ולהתקדש עד אין שיעור וקץ.

והנה יש שאלה בפוסקים לגבי קמץ שנתגדל בימי הספירה אם יכול להוציא ידי חובה, שאם כל ימי הספירה למצוה אחת הם נחשבים, יוצא

אמר שעה וחצי קודם שהסתלק לבית עולמו בפתאומיות, היו מועדות לבחור בר מצוה שהגיע אליו להתברך.

ר' משה הזכיר מה שמצינו בזוה"ק (ח"ב צה): שכתב, השתא אית לומר, מאן הוא דאקרי בן לקודשא בריך הוא, תא חזי כל ההוא דזכי לתליסר שנין ולהלאה אקרי בן לכנסת ישראל, וכל מאן דאיהו מבן עשרין שנין ולעילא וזכי בהו אקרי בן לקודשא בריך הוא, ודאי בנים אתם לה' אלוקיכם, כד מטא דוד לתליסר שנין וזכה, בההוא יומא דעאל לארכיסר כרין כתיב (תהלים ב ז) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתך, מ"ט דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא ולא שראת עליה נשמתא עלאה, ע"כ.

והוסיף ר' משה כי זה מרמז בתהלים עצמו, כי אותו הפסוק בני אתה וגו' במזמור ב' שבתהלים הוא הפסוק י"ג מתחילת ספר תהלים, ובכרכות (ט: א) איתא דאשרי האישי ולמה רגשו גוים חדא מזמור היא.

והנה ידוע שביום הבר מצוה הבחור מקבל יצר טוב, ויש אצלו בחינה של 'בני אתה אני היום ילדתך'.

ויש לומר עוד שלשון 'בן' מקורו מלשון 'בינה', שעכשיו בגיל בר

לחוג את היום הקדוש בירושלים, ואכן כך היה.

והנה את הסב הרב משה לוי'ן הי"ו אני מכיר זה כמעט חמישים שנים עוד מבאסמאן, ואת הסב השני הרב משה פלומנבוים הי"ו גם אני מכיר זה ארבעים שנים מאז שבאתי להשתקע כאן בארץ ישראל, וב' המשפחות הללו באו להשתקע מחו"ל לארץ ישראל, וידוע עד כמה יש בזה קושי רב ועצום, שכן ארץ ישראל נקנית בייסורים, ולכן צריך בחור הבר מצוה לדעת, שאכן אף הוא נולד והתגדל כאן בארץ ישראל, בכל זאת ידע שכל זה בזכות מה שזקניו מסרו נפשם על כך, ולכן זכה לחוג את יומו הגדול בא"י.

ויעזור השי"ת שיזכו כל בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם לעלות ולהשתקע בארץ ישראל, ביחד עם משיח צדקנו בכנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

שבהיותו בר מצוה הוא נתחייב רק בחצי שיעור מצוה, ועדיין הבחור בר מצוה סופר ספירת העומר אף שאין בזה אלא מקצת מצוה, משום שהבין היטב שגם כמעט של קיום מצוה יש חשיבות, ולא כמו קטן בדעת שאינו רוצה אלא דבר שלם.

ויעזור השי"ת שבחור הבר מצוה יגדל בתורה ובעבודה ובראת שמים.

וברצוני להוסיף עוד ענין אחד, הנה בחור הבר מצוה נקרא לוי יצחק על שמו של כ"ק מרן אאזמו"ר זי"ע, והוא מהילדים הראשונים שנקראו על שמו לאחר שנולד פחות מחצי שנה לאחר הסתלקותו לשמי מרום, וידוע שזקני היה מתגורר בארה"ב, וקודם לבר מצוה אמר אביו זי"ע שלא יתכן כלל לחוג את היום הגדול של הבר מצוה שלא בירושלים, ולכן נסעו בימים ההם לירושלים, ועם כל הקושי שהיה כרוך בכך, לזכות

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הר"ח רבי אברהם משה גוטמן הי"ו
לזכר ולעילוי נשמת אביו
הר"ר מנחם מנדל בן ר' שמואל ז"ל
נלב"ע ג' אייר תשנ"ח
ת.ג.צ.ב.ה.

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הר"ר יהושע העשיל רוטמן הי"ו
לדגל השמחה השדויה במעונו
בהולדת הנכד בן לבנו הר"ר מאיר הי"ו למזל"ט
ויה"ר שיוזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים
ולהכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעיתו ובזמנו,
ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח